

“Sanık hakkında 17.08.2023 tarihinde işlediği iddia olunan kadına karşı kasten yaralama suçundan dolayı TCK'nın 86/2-2, 86/3-a maddeleri gereğince cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmıştır.

Yargılama sürecinde yürürlükte olan 7499 sayılı yasayla değişmeden önceki CMK'nın 272/3-a maddesinde "hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üç bin Türk Lirası dahil adli para cezasına yönelik mahkumiyet hükümlerine karşı istinaf yoluna başvurulamaz" şeklinde bir düzenleme bulunmaktadır.

Söz konusu düzenlemeye göre sanığın, suçun işlediği tarihte ve yargılama sürecinde yürürlükte bulunan usul yasaları gereği üçbin Türk Lirasından fazla olan olası bir mahkumiyet hükmüne karşı istinaf yasa yoluna başvuru hakkı bulunmaktadır.

Sanık hakkında henüz hüküm verilmeden önce 01.06.2024 tarihinde yürürlüğe giren 7499 sayılı yasanın 37/5-d maddesinde ise "272. maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan "üçbin" ibaresi "onbeşbin" şeklinde değiştirilmiştir" şeklinde bir düzenleme mevcuttur.

Yargılama sürecinde yürürlüğe giren iş bu 7499 sayılı yasanın 37/5-d maddesiyle değişik CMK'nın 272/3-a maddesi gereğince sanığın, üçbin Türk Lirasından fazla onbeşbin Türk Lirasından az olan doğrudan doğruya verilen adli para cezalarını içeren mahkumiyet hükümlerine karşı ise istinaf yasa yoluna başvurusu mümkün değildir.

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere yargılama sürecinde 01.06.2024 tarihinde yürürlüğe giren 7499 sayılı yasanın 37/5-d maddesi, sanığın, doğrudan doğruya verilen onbeşbin Türk Lirasına kadar olan adli para cezasına yönelik yasa yoluna başvurma hakkını kaldırmıştır.

Anayasamızın 7. maddesine göre yasama yetkisi, Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.

Söz konusu yasayı ihdas eden Türkiye Büyük Millet Meclisinin, günün ekonomik koşulları ve paranın değerine binaen CMK'nın 272/3-a maddesinde yer alan üçbin Türk Lirası ibaresini, onbeşbin Türk Lirası olarak değiştirmesi, yasama organının takdir hakkı kapsamındadır. Ancak Anayasamızın 11. maddesine göre Anayasa kuralları, yasama organını bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Dolayısıyla; yasama organı tarafından ihdas edilen yasaların, Anayasaya uygun olması gerekmektedir.

Usul yasalarının, lehe veya aleyhe olduğuna bakılmaksızın derhal uygulanması ilkesi, "yeni yasanın, öncekine göre daha mükemmel olduğu" şeklindeki hukuki görüşün tezahürüdür. Ancak yeni yasa, Anayasaya uygun olduğu ölçüde uygulanabilir mükemmel bir yasa olduğundan 7499 sayılı yasanın 37/5-d maddesindeki kuralın, Anayasaya aykırı olup olmadığının öncelikle mahkememizce değerlendirilmesi gerekmektedir.

Cumhuriyetin nitelikleri başlıklı Anayasanın 2. maddesine göre Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bir hukuk devletidir.

Kanun önünde eşitlik ilkesi başlıklı Anayasanın 10. maddesinde; herkesin, benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu belirtilmiştir.

Anayasanın hak arama hürriyeti başlıklı 36. maddesine göre ise herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.

Anayasadaki temel kurallar kapsamında, 7499 sayılı yasanın 37/5-d maddesinin, öncelikle hukuk devleti ilkesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anayasanın 2. maddesi kapsamında yapılan değerlendirme; "hukuki belirlilik" ve "hukuki güvenlik" ilkeleri, hukuk devletinin temel ilkelerindendir.

Bu ilkeler ışığında, hukuk devletlerinde ihdas edilen yasaların, önceden öngörülebilir olması ve kişilerin hukuki güvenlik haklarını ihlal etmeden uygulanabilir olması gerekmektedir.

Somut dosyanın yargılama sürecinde, kesinlik sınırının, üçbin Türk Lirasından onbeşbin Türk Lirasına çıkarılması; günün ekonomik koşullarına göre önceden öngörülebilir olsa da bunun, ne zaman ihdas edilip uygulanabilir olacağı, sanık bakımından öngörülebilir bir olgu değildir.

Bu itibarla; ne zaman ihdas edilip uygulanabileceği önceden öngörüleemeyen bu yasanın, sanık açısından hukuki belirlilik taşımadığı, sanığın hukuki güvenliğini sağlamadığı değerlendirildiğinden Anayasaya aykırı olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Ayrıca; "hukuki belirlilik" ve "hukuki güvenlik" ilkeleri kapsamında şöyle bir örnek de verilebilir. Söz gelimi; 7499 sayılı yasada, yasa koyucu, toplumun ihtiyaçlarını gerekçe göstererek takdir hakkına binaen "6 aya kadar olan hapis cezalarına yönelik yasa yoluna başvurulamaz" şeklinde bir kural koysaydı; 01.06.2024 tarihinden önce işlenen ve yargılaması devam suçlar bakımından "derhal uygulama" ilkesi kapsamında kesin hüküm mü verilecekti? Yoksa bu kuralın, Anayasal teminat altındaki hukuk devleti ilkelerine aykırı olup olmadığı mı tartışılacaktı? Bu açıdan bakıldığında da yasama yetkisinin, Anayasadaki temel kurallara uygun olması sonucuna ulaşılması gerekmektedir.

Anayasanın 10. maddesi kapsamında yapılan değerlendirme; söz konusu temel kurala göre yasalar, hakkaniyete ve adalete aykırı sonuçlar doğurmamalıdır. Ancak; 01.06.2024 tarihinde yürürlüğe giren 7499 sayılı yasa, yürürlük tarihi öncesi ve sonrası uygulamalarla hakkaniyete aykırı farklı sonuçlar doğurmaktadır.

Söz gelimi; sanıkla aynı hukuki durumda olan bir kişi hakkında 01.06.2024 tarihinden önce verilen aynı miktardaki doğrudan bir adli para cezasına yönelik olarak istinaf yasa yoluna başvurma hakkı mevcut iken 01.06.2024 tarihinden sonra devam eden yargılama süreçleri sonunda verilebilecek aynı nitelikteki ceza miktarına karşı yasa yoluna başvurulamayacaktır. Dolayısıyla; bu farklılığın, Anayasanın 10. maddesinde belirtilen "herkesin, benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu" ilkesine aykırı olduğu, temel kuralda belirtilen "benzeri sebepler" kavramının, eşitlik amacı doğrultusunda geniş bir şekilde yorumlanması gerektiği değerlendirilmiştir.

Anayasanın 36. maddesi kapsamında değerlendirme; 01.06.2024 tarihi öncesindeki usul kuralı gereği, kendisi aleyhine verilmesi muhtemel bir hükme karşı hak arama hürriyeti kapsamında yasa yoluna başvurma hakkı olan sanığın, kendisinden kaynaklanmayan sebeplerle yargılamasının 01.06.2024 tarihinden sonrasında devam etmesi ve bu yargılama neticesinde sanığın, olası bir mahkumiyet hükmüne yönelik olarak istinaf yasa yoluna başvuramaması,

sanığın hak arama hürriyetini kaldırmıştır. Bu itibarla; 7499 sayılı yasanın 37/5-d maddesinin Anayasanın 36. maddesine de aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anayasanın 2. 10. ve 36. maddelerine aykırı olduğu kanaatinde olduğumuz bu yasanın uygulanmasıyla ilgili çıkabilecek sorunların, yargı mercileri tarafından sanık lehine yapılabilecek değerlendirmelerle çözülemeyeceği, yargı mercilerinin, iş yoğunluğu ve benzeri sebeplerle "usul yasalarının derhal uygulanması" ilkesine dayanarak onbeşbin Türk Lirasının altındaki doğrudan adli para cezalarına yönelik istinaf başvurularını kabul etmeyeceği, nitekim, ilk derece mahkemeleri ve üst yargı mercilerinin, yürürlük tarihi itibarıyla kesinlik sınırını onbeşbin Türk Lirası olarak uygulamaya başladıkları görülmüştür.

Dolayısıyla; üçbin Türk Lirasından fazla, onbeşbin Türk Lirasından az kesin mahkumiyet hükümlerine karşı sanık ve aynı hukuki durumda olan kişilerin, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunma dışında seçenekleri bulunmamaktadır.

Kanaatimizce; Anayasa Mahkemesi, bu tür bireysel başvuru yollarına başvurulmasını beklemeden söz konusu yasanın, anayasaya aykırı olup olmadığının incelemesi, olası bir iptal kararı verilmesi halinde ise yasama organının, Hukuk Usulleri Muhakemeleri Kanununda olduğu gibi her yıl yeniden değerlendirme oranı veya başka somut ve objektif kriterler doğrultusunda belirlenebilecek bir kesinlik sınırı getirmesi gerektiği, bunun "hukuki belirlilik" ve "hukuki güvenlik" ilkelerinin gereği olduğu, aksinin kabulü halinde, aynı hukuki durumda olan kişilerden birinin yasa yoluna başvurma hakkını ortadan kaldırması nedeniyle hakkaniyete aykırı sonuçlar doğuracağı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak; sanık hakkında 17.08.2023 tarihinde işlediği iddia olunan kadına karşı kasten yaralama suçundan dolayı TCK'nın 86/2-2, 86/3-a maddeleri gereğince cezalandırılması istemiyle açılan davanda 7499 sayılı yasayla değişmeden önceki CMK'nın 272/3-a maddesi gereğince "hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üçbin Türk Lirası dahil adli para cezasına yönelik mahkumiyet hükümlerine karşı istinaf yoluna başvurulamaz" şeklinde bir düzenleme olduğu ancak yargılama sürecinde 01.06.2024 tarihinde yürürlüğe giren 7499 sayılı yasanın 37/5-d maddesinde "272. maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan 'üçbin' ibaresi 'onbeş bin' şeklinde değiştirilmiştir" şeklinde bir düzenleme olduğu, yargılama sürecinde yürürlüğe giren usule ilişkin bu yasanın, sanığın, olası bir hükme karşı yasa yoluna başvurma hakkını kaldırmasından dolayı Anayasanın 2, 10 ve 36 maddelerine aykırı olduğu, her ne kadar, günün ekonomik koşulları ve paranın değerine binaen CMK'nın 272/3-a maddesinde yer alan 'üçbin Türk Lirası' ibaresinin, 'onbeşbin Türk Lirası' olarak değiştirilmesinin yasa koyucunun takdirinde olduğu ileri sürdürebilir ise de usul yasalarının önceden öngörülebilir olması ve aynı hukuki durumda olan kişiler arasında hakkaniyete aykırı olacak şekilde farklı sonuçlar doğurmaması gerektiği, adalete ve hakkaniyete aykırı olabilecek farklı uygulamaların, yargı mercileri tarafından sanık lehine yapılacak değerlendirmelerle çözülemeyeceği, zira yargı mercilerinin, iş yoğunluğu ve benzeri sebeplerle "usul yasalarının derhal uygulanması" ilkesine dayanarak onbeşbin Türk Lirasından az olan doğrudan adli para cezasını içeren mahkumiyet hükümlerine yönelik istinaf başvurularını kabul etmeyeceği, nitekim yürürlük tarihi sonrasındaki uygulamanın da bu yönde olduğu, dolayısıyla kendileri aleyhine verilen üçbin Türk Lirasından fazla, onbeşbin Türk Lirasından az kesin mahkumiyet hükümlerine karşı kişilerin, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunma dışında seçeneklerinin olmadığı, kanaatimizce; Anayasa Mahkemesinin, bireysel başvuruları beklemezsizin söz konusu yasanın, anayasaya aykırı olup olmadığını incelenmesi ve olası bir iptal kararına göre de yasa koyucunun, Hukuk Usulleri Muhakemeleri Kanununda olduğu gibi her yıl yeniden değerlendirme oranı veya başka kriterler doğrultusunda

Esas Sayısı : 2024/132
Karar Sayısı : 2024/237

belirlenebilecek bir kesinlik sınırı getirmesi gerektiği anlaşılmakla Anayasamızın 2. 10. ve 36. maddelerine aykırı olan CMK'nın 7499 sayılı yasanın 37/5-d maddesiyle değişik CMK'nın 272/3-a maddesinin iptal edilmesi için gereğinin takdir ve ifası arz olunur.”